

Omtanke

2019-2020

Medlemstidning för RAV, Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade

”Dä ä te å
gäre skillna
på fôlk å fôlk”

Carina Abrahamsson

”Målsägandebiträde
behövs hela vägen”

Sven-Erik Alhem

”Viktigt med ett
medmänskligt stöd”

Foto: Olivia Lindholm

RAV:s syfte är att verka stödjande och opinionsbildande för anhöriga och andra närstående till de som har dödats, eller kan antas ha dödats. Genom RAV ska man få ett bättre stöd från både omvärlden och samhället.

Foto: Medrek Daniel

Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade (RAV) är en ideell organisation som startades 1996. RAV utgörs främst av personer som själva är anhöriga eller på annat sätt är närstående till våldsdödade. Även människor som inte själva drabbats av våldet är stödmedlemmar för att stötta verksamheten och visa sitt ställningstagande mot våldet.

Organisationen är till för att stötta, samla kunskap och bidra till gemenskap.

Det är få drabbade som vet vart man kan vända sig med alla frågor som uppstår efter ett dödsbesked. Bland våra medlemmar finns en uttalad längtan efter gemenskap med andra människor som råkat ut för en liknande händelse. RAV bidrar till just den gemenskapen men också med det sorgestöd som samhället så ofta brister i. Ett stöd som vi anhöriga till brottsdrabbade så utomordentligt väl förtjänar.

RAV:s verksamhet bedrivs utifrån värderingar som slagits fast i FN:s och EU:s konventioner om mänskliga rättigheter samt i FN:s brottsofferdeklaration.

Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade

Vi på RAV vill:

- Vara medmänskligt stöd till anhöriga och andra närstående till våldsdödade, inte bara i direkt anslutning till brottet utan även i den process som pågår till långt senare.
- Aktivt samla in och lyfta fram frågor, problembilder och erfarenheter som anhöriga kan drabbas av.
- Göra anhörigas röster hörda i samhället och via medier, samt att vara anhörigas språkrör gentemot politiker och myndigheter.
- Verka opinionsbildande för att förbättra villkoren för anhöriga till våldsdödade.
- Vara remissinstans vid utredningar och lagförslag som berör våldsdödade och deras anhöriga.
- Utbilda resurspersoner för att förbättra bemötandet av våldsdödades anhöriga och närstående.
- Bidra till gemenskap för anhöriga och andra närstående till våldsdödade.

Omtanke har producerats i samarbete med elever på Borgarskolans medieutbildningar:

Grafisk form och Foto: Ida Carlsson, Anna Ekström, Nora Lennartsson, Sara Lundgren, Johan Mattsson, Jonathan Mejia Escobar, Arsiema Asmerom Mengtsu, Soe Moo, Lukas Styrman, Medrek Daniel Yohannes

Text och Foto: Fabian Jäderberg, Olivia Lindholm, Carl Wallberg

Redaktör: Ewa-Britt Gabrielsen

Tryck: Trycktrean 2019

Saknad – Varför?

Lördagen den 3 januari 2015 fick min familjs liv ett före- och efterdatum.

På eftermiddagen den dagen ringde det på vår ytterdörr. Min man öppnade och utanför stod två civilklädda poliser som bad att få komma in och prata med oss. Jag minns så väl att jag innan poliserna nämnt sitt ärende sa ”Något av våra barn är döda”. Så grammatiskt fel!

Plötsligt kändes det som jag befann mig mitt i en filminspelning. Det här händer bara inte på riktigt. Poliserna berättade att det var vår son Marcus som var avliden.

Jag trodde spontant att han har kört ihjäl sig, det fanns liksom inget annat sätt i min värld. Ung, ”ny” bil och relativt nytaget körkort. Under bråkdelen av en sekund blir jag arg på honom innan polisen talar om att han blivit knivhuggen till döds.

Marcus, mördad, knivhuggen till döds! Det polisen säger går liksom inte fram. Min man och jag satt vid

köksbordet, inga tårar, inga tankar bara en enorm känsla av att allt inom oss var tomt, så tomt som en människa någonsin kan bli inuti. TOMT, TOMT, TOMT!

Vi får veta att det varit en trafikincident under eftermiddagen där mannen som orsakat incidenten har knivhuggit Marcus i hjärtat och snittat av kroppspulsådern.

Vår levnadsglada Marcus fanns inte längre. Så fruktansvärt svårt, ja faktiskt omöjligt att ta in.

Marcus blev 21 år och hade hela livet framför sig. Han var en mång-

facetterad människa som älskade livet och levde livet fullt ut med glimten i ögat, en person som alltid ställde upp för sina vänner.

En text som några kompisar lämnat vid hans grav beskriver vem han var för dom;

”Vi alla saknar dig enormt.

Våra hjärtan blöder. Vi saknar ditt leende, skratt och lyckan du gav oss. Love you”

Något jag tror att alla föräldrar ser fram emot är att se sina barn växa upp och bli vuxna, att få se om deras drömmar till slut går i uppfyllelse. Kanske kommer de skaffa familj eller välja ett av de övriga oändliga alternativ som finns i livet.

Allt detta har en psykiskt sjuk person (paranoid schizofreni) valt att ta ifrån oss att få möjligheten att uppleva. Han har inte bara tagit vårt barns liv utan också en del av vår framtid.

Helene Svensson, Marcus mamma

Guldsponsorer

Guldsponsor sedan 2013

Guldsponsor sedan 2018

Guldsponsor sedan 2014

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

Guldsponsor sedan 2016

Viktigt med ett medmänniskt stöd

Foto: Carl Wallberg

För både offren och dess anhöriga kan ett brott innebära långt lidande, ibland livslångt, säger Sven-Erik Alhem. Det bidrar till att han valt att jobba ideellt som ordförande för Brottsofferjouren Sverige.

När vi träffas över en kaffe på Centralstationen i Gävle berättar Sven-Erik Alhem ingående om sin forna karriär som överåklagare och sin i övrigt långa karriär inom rättsväsendet på olika poster. Alhem pratar också på lätt skånska om sin medverkan i Brottsofferjouren. Med sina 40 år inom rättsväsendet märks det hur erfaren han är på området.

I maj 2009 blev Sven-Erik Alhem vald till förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige, han har nu haft denna position i 10 år. Efter en lång karriär inom rättsväsendet var det självklart för Alhem att tacka ja när frågan kom.

– Jag hade alltid intresserat mig för brottsofferfrågor, för de som är svagare i rättsliga sammanhang, säger han.

Alhem berättar att hans nuvarande uppdrag har en stark koppling till hans tidigare jobb som överåklagare där mycket handlar om både det juridiska och mänskliga mötet. Den största skillnaden är att han numera inte är myndighetsutövare.

– Man kan lätt tro att alla har fullständig likhet inför lagen, men detta stämmer inte. De som kan hävda sig, läsa och skriva har stor fördel i rätten. Det finns även en del människor som inte vågar framträda i rätten, berättar han.

Alhem kan numera bestämma sina arbetsuppgifter och arbetsvillkor. Han är vald och

Fakta Sven-Erik Alhem

Ålder: 77 år

Gör: Ordförande i Brottsofferjouren Sverige efter en lång karriär på olika poster inom rättsväsendet, bland annat som överåklagare. Som pensionerad har Alhem blivit en ofta anlitad rättsexpert och expertkommentator i rättsfrågor.

Bor: I Gävle

inte utnämnd av regeringen som han var tidigare och trivs med det.

– Jag är fri som en fågel och kan göra det jag vill. Brottsofferjouren Sverige har 73 lokala jouter i landet som jobbar med att ge medmänniskt stöd åt brottsoffer. Enligt Sven-Erik Alhem är det medmänniska stödet väldigt viktigt. Han förklarar att polisen brukar förmedla information om Brottsofferjouren till brottsoffer men detta fungerar inte alltid så effektivt som han skulle önska.

– Vi vill naturligtvis helst vara lika kända som Bris, säger han.

De svåraste frågorna som Alhem jobbat med är frågorna om vittnesberedskap, vittnesbenägenhet och vittnesskyldighet.

– Alla är egentligen skyldiga att ställa upp som vittnen men det fungerar inte alltid så.

De som är utsatta för vittnesrädsla är en jätteviktig målgrupp ur brottsoffers synvinkel eftersom åklagaren har den fulla bevisbördan.

Sven-Erik Alhem tycker att både brottsoffer och anhöriga till brottsoffer är viktiga grupper som ofta får ett livslångt lidande utan att uppmärksammas särskilt mycket, förutom precis när det händer.

– Vid terroristbrott till exempel eller vid grova våldtäkter, där det blir en mycket stor påfrestning inte bara för den som är utsatt för brottet. Det handlar förstås om människor som dör men det kan också vara ett mordförsök där man överlever, men kanske helt förändrad som person och de anhöriga får lida.

Efter ett långt och informativt samtal med Sven-Erik Alhem på tågstationsfikat går tiden mot sitt slut och det är dags för oss alla att bege oss. Vi tackar, tar i hand och säger hejdå.

Fabian Jäderberg, Carl Wallberg

Fakta Brottsofferjouren Sverige:

En ideell organisation som arbetar för alla brottsoffers rättighet att få det stöd som behövs för att få kraften tillbaka.

Grunden är FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Brottsofferjouren Sverige består av lokala jouter runt om i landet, ett förbundskansli och en nationell stödlinje som är gratis att ringa till (0200-212019).

Företagssponsorer

2010

2019

2009

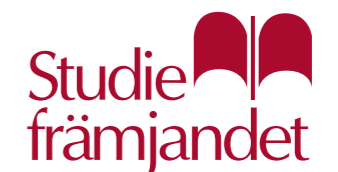
2018

2019

2016

2009

2017

SÖDERS UNDER

2018

2013

Nekades målsägande- biträde av hovrätten

”När det handlar om så grova brott så vill man verkligen ha med sitt målsägandebitråde som stöd.”

Foto: Olivia Lindholm

Den 28-åriga småbarnsmamman Nella Olander våldtogs och mördades i en tunnel i Fagersta. Polisen ringde till Rhodos och gav beskedet till hennes mamma Camilla Malmström som var där på semester. I tingsrätten fick Camilla ett målsägandebitråde som stöd – men i hovrätten nekades hon till det. När vi träffas i Gävle, femton månader efter mordet, är hon kritisk till detta:

– Jag ville vara med i hovrätten och veta vad som sades. Det var viktigt för mig att få vara med och lyssna. För mig är det en del i hela processen. Jag ville höra vad den åtalade gav för motiv. Och påföljden var en stor sak för mig. Det ska vara ett kännbart straff vid ett så grovt brott.

Det var den 27 juli 2018 som våldtäkten och mordet skedde och där och då förändrades även Camillas liv. Som mamma till ett brottsoffer hamnade hon i en svår sits, när hon både skulle bearbeta sin egen sorg och hjälpa barnbarnet som förlorat sin mamma.

– Det här är jättejobbigt, förlåt, säger hon när vi träffas.

Hon berättar om samtalet från polisen.

– Det var vår sista dag på Rhodos. Jag hade sett i tidningen att något hade hänt i Fagersta och fick en obehagskänsla direkt. Jag provade att sms:a min dotter Nella men fick inget svar. Strax efter ringde polisen och berättade.

Camilla har pratat med polismannen igen senare.

– Normalt brukar de inte ge den här typen av besked på telefon, men eftersom det finns sociala medier sprids saker som en löpeld. Därför valde de att ta det på telefon med mig så att jag skulle få veta så fort som möjligt.

Ganska snart greps en 28-åring och en 14-åring som misstänkta för våldtäkten och mordet. 28-åringen erkände efter ett tag. Camilla har starka minnen från rättegången i tingsrätten.

– Gärningsmannen visade inga som helst känslor, han till och med hänskrattade.

De hade vid ett tidigare tillfälle under kvällen försökt tagit kontakt med Nella men hon hade då lyckats undvika dem. I tingsrätten kommenterade gärningsmannen detta med att ”den finten gick hon inte på” framför brottsoffrets familj.

– Det var så fruktansvärt att sitta och få höra allt i detalj. Jag tittade på gärningsmannen två gånger, sen ville jag inte se honom mer.

Under rättegången i hovrätten dit domen överklagades kvarstod inte längre Camillas rätt till att ha ett målsägandebitråde.

– Vi hade turen att få ett bra målsägandebitråde som följde med ändå. Jag hade tänkt betala henne om hon inte tänkt ställa upp. Men hon ställde upp gratis. Det är den lilla trygghet man har, den representant från sam-

hället man har för man är ju helt utlämnad och ensam.

Camilla har därför starka känslor till lagändringen om målsägandebiträden.

– Jag kan förstå om det handlar om till exempel stöld eller att någon gjort inbrott. Men när det handlar om så grova brott så vill man verkligen ha med sitt målsägandebitråde som stöd. Om behovet finns för målsägandebitråde så ska inte svaret vara ett blankt nej.

Efter hela den här processen är beslutet om 14-åringen som inte blev kallad till rätten något som har stannat kvar hos Camilla.

– Det är något som vi som anhöriga tycker är jättejobbigt, att han går fri. Det är ju ett grovt sexualbrott han har begått, tänk om han skulle få för sig att göra det igen. Är man 14 år och drömmer om att våldta då är det något fel.

Enligt Camilla är den röda tråden med alla våldsbrott hur olika de än är, en känsla av att samhället sviker. Man har trott att man ska få någon slags hjälp av samhället men det får man inte.

– Jag hade turen att vår präst hade en kontakt med en annan mamma till en tjej som blivit mördad. Han frågade direkt om det skulle hjälpa att träffa andra som vet vad man går igenom.

Att få träffa andra som har varit med om något liknande har varit ett jättestort stöd för Camilla.

– Det finns ingen som inte varit med om det som vet hur det känns, jag kan inte ens beskriva hur det känns.

Camilla har nu försökt att återfå ett normalt liv. Men händelsen har så klart inte lämnat henne.

– Jag har börjat jobba igen. Men det kommer och går, och jag började inse bara för någon vecka sen att jag börjar komma ur den första chocken. Det känns anorlunda. Förut har jag nog gått som i en glasbubbla för mig själv.

Hon berättar även hur hennes minnen kring Nella har tagits ifrån henne.

– Jag har inte börjat ta fram kort på henne när hon var liten och sådana saker för det orkar jag inte. Jag minns inte henne än utan nu är det fortfarande bara det här brottet. Men jag kan visst säga ibland att när Nella var liten eller när Nella gjorde si eller så. Men det är fortfarande brottet hon tänker på mest.

– Eller, funderar hon. Inte brottet i sig eller gärningsmännen, utan det Nella råkade ut för går liksom runt, runt, runt hela tiden hos mig.

Olivia Lindholm

Företagssponsorer

2016

2016

2016

2018

2014

2013

2019

2009

2018

2019

2019

Målsägandebitråde behövs hela vägen

Vissa brottsoffer drabbas hårt av de nya regler som gör att de nekas att ha kvar sitt målsägandebitråde i hovrätten och Högsta domstolen. Det menar bland annat advokaten och målsägandebiträdet Carina Abrahamsson.

Hon har arbetat 25 år inom rättsväsendet med många delar av juridiken. Nu arbetar hon ofta som målsägandebitråde för brottsoffer.

– Det känns väldigt bra att kunna vara med och bidra till att ge människor en röst som kanske inte har en egen röst eller inte kan göra sin röst hörd, berättar hon.

Lag (1988:609) om målsägandebiträden kom till 1988, främst för att stärka brottsoffers ställning vid sexualbrott.

– Den som var misstänkt för ett brott fick en offentlig försvarare, en advokat som biträder den personen. Sedan var det förstas åklagare i processen som bestämde om det skulle väckas åtal, berättar Carina.

I allt detta glömdes brottsoffret ofta bort.

– Man gjorde en anmälan, det blev förhör och så vidare och sedan fick man bara ett brev som sa att du ska komma till rättegången ett visst datum. Och man visste ingenting, det var ingen som ställde upp och berättade. Det var bakgrunden till den här lagen, förklarar Carina.

Målsägandebiträden skulle alltså lämna stöd och hjälp till dessa målsäganden i sexualbrottsfall, ta tillvara deras intressen i målet och informera om olika typer av ersättningar och skadestånd. Sedan 1988 har många fler kategorier där man kan få målsägandebiträden lagts till.

Men den 1 juli 2018 ändrades lagen i vissa delar.

– I och med den här lagändringen som gjordes 2018 så har man skärpt kraven på vilken jurist som kan för-

ordnas. Det ansågs till exempel inte lämpligt att nyutexaminerade jurister godtogs i mål angående sexualbrott. Om man jobbar med barn så kanske man måste ha erfarenhet av barn. Om det handlar om personer som har blivit utsatta för allvarliga brott kanske du måste ha kompetens i hur man hanterar människor i allvarlig kris, berättar hon.

”Egentligen är det konstigt att det inte har blivit mer uppmärksamhet kring det här.”

Carina menar att även om man pratar om att stärka brottsoffren upplever hon att man stryker hjälpen på olika sätt. Hon berättar att så som det varit fram till lagändringen förra året så hängde målsägandebiträdet med per automatik under hela processen, genom domen från tingsrätten och eventuella överklaganden till hovrätten. Nu avslutas istället målsägandebiträdets uppdrag efter tingsrätten oavsett om domen är överklagad eller inte.

Detta kan skapa problem.

– Det kan lämna offer ensamma i hovrätten med alla de frågor som kan dyka upp utan någon att fråga. Vad händer nu? När blir det rättegång? Vad händer efter den? Jag menar att brottsoffret fortfarande behöver ett stöd tills målet är avslutat och hela processen är klar. Att man ändrar lagen kan man ju tänka handlar om pengar, att staten vill spara pengar. Men jag tycker att det känns som en minimal utgift i jämförelse med vad hela rättssystemet kostar.

Carina ger ett exempel där det blev väldigt fel:

– Det var en grov kvinnofridskränkning där mannen hade misshandlat kvinnan allvarligt under många år. Han häktades och dömdes i tingsrätten till ett längre fängelsestraff men överklagade. Jag fick då inte kvarstå som målsägandebitråde. Det här brottsoffret blev ju helt utlämnad, det fanns ingen som ansvarade för att informera henne om vad som hände. Om han då släpps ut ur häktet är det ingen som meddelar att hennes man är på fri fot. Det innebär att han kan komma när som helst. Det är heller ingen som meddelar kvinnan när

Carina Abrahamsson, målsägandebitråde

Foto: Olivia Lindholm

målet tas upp i hovrätten trots att det kan leda till att han blir frisläppt.

Carina berättar hur hon får en personlig anknytning till sina klienter och därför har svårt för den nya lagändringen.

– Speciellt när det är allvarligare brottslighet så har man kontakt under en lång tid. Då kan man ju inte bara släppa och säga att nu får du leta reda på information själv. Det är inte så lätt att veta hur man ska göra.

Därför händer det att hon hjälper sina klienter efter uppdragets slut – och utan ersättning.

Även om hon varit öppet kritiskt och mött mycket missnöje bland klienter har hon inte hört någon kritik från andra advokater och inte hört någon uttalat sig kritiskt öppet om förändringen. Hon berättar även hur en hovrättspresident uttalat sig i ett inslag i lokalradion om lagändringen.

– Han konstaterade bara att det kan finnas en risk att målsäganden känner sig lite övergivna i hovrätten efter att ha haft ett eget biträde i tingsrätten. Inget mer med det. Egentligen är det konstigt att det inte har blivit mer uppmärksamhet kring det här.

Olivia Lindholm

Välkommen att boka RAV som föreläsare

Livet kan förändras på en sekund, då man utsätts för det meningslösa våldet. Vi har för närvarande inom RAV tre föreläsare som berättar om vad som hänt dem och hur livet trots allt måste gå vidare.

Är du rektor, lärare på en skola, arbetsgivare, ansvarig inom polisen eller tillhör du någon annan viktig samhällsgrupp och vill medverka till att försöka förhindra våldet.

Boka en föreläsning med någon av oss i RAV. Mer information finns på vår hemsida www.rav.se

Anhörighelg 2019

Den här helgen bjöd RAV, Riksorganisationen för Anhöriga till Våldsdödade, in till anhörighelg på Hedenlunda slott i Flen.

23 medlemmar har under helgen samlats och tagit del av varandras livsöden.

Lördagen ägnades åt att lära känna övriga medlemmar, så alla som deltagit har getts utrymme att införa gruppen berätta om sin förlust, sin upplevelse och sin sorg.

Att träffa andra anhöriga i en liknande situation har varit mycket givande, vi har delat både skratt och gråt tillsammans. Ja, tro det eller ej, men vi har också kunnat skratta tillsammans.

På kvällarna har det också funnits tid till samtal i mindre grupper, på tu man hand, eller om man hellre velat ha tid att reflektera och ta in allt man fått höra under dagen.

Lördagskvällen avslutades med en fin ljuscermoni för våra anhöriga.

På söndagen kom före detta överåklagare Sven-Erik Alhem och hade en föreläsning med oss. Han har tidigare under många år arbetat som åklagare, statsåklagare, chefsåklagare och överåklagare. Sven-Erik har även arbetat på Justitiedepartementet, men numera är han pensionerad från sitt arbete som åklagare. Istället reser han runt och föreläser om rättssystemet och det gör han med den äran. Han är även samhällsdebattör i ämnet och syns ofta i TV och tidningar.

Hedenlunda slott

Ett flertal frågor har kommit upp under helgen, bland annat:

- Hur kan straffet för någon som blir dömd för mord variera från 10 år upp till 18 år, eller i vissa fall livstid?
- Varför tar processen från mord till att dom vinner laga kraft så lång tid?
- Hur kommer det sig att vissa kan dömas på indicier och andra inte?
- Var ansöker de anhöriga om den hjälp man behöver?
- Varför har man bara rätt till 10 träffar med en terapeut under första året? För många anhöriga kommer sorgen och behovet av terapeut inte förrän långt senare då allt praktiskt såsom utredning, rättegång och dom avklarats.

- Bara inom RAV-gruppen skiljer det sig åt vilka anhöriga som anses vara målsägande och inte. Till exempel syskon till den mördade, varför är det så? Vad säger lagen?
- Hur kan den nya lagen om målsägandebiträde ha drivits igenom? Alla målsäganden MÅSTE ha rätt till ett engagerat målsägandebiträde som är med hela vägen till dom vunnit laga kraft. Helst borde man som målsägande ha rätt till ett målsägandebiträde ända tills eventuella skadestånd betalats ut.
- Hur kommer det sig att det inte alltid förs bevisstalan mot minderåriga brottslingar? Detta är något som är viktigt för de drabbade anhöriga som då ändå kan få svar, eller iallafall chans till svar, på några av alla sina frågor.
- Varför är det så stor skillnad på de rättigheter gärningsmannen/gärningskvinnan har jämfört med de rättigheter målsägande har? Borde det inte vara självklart att även brottsoffren ska ha samma rättigheter? Hur kan detta inte vara ett brott mot FNs förklaring om mänskliga rättigheter, Artikel 7?
- På vissa rättegångar har det varit stökiga åhörare som applåderar och låter, hur kan det få vara så?
- Vad krävs för att man ska väcka resning i fall där förundersökningen är nedlagd? Varför har man som brottsoffer inte rätt att kunna kräva ut en ocensurerad FUP från nedlagda förundersökningar?

Sven-Erik Alhem föreläsare under anhörighelgen.

Även om jag själv är ganska dålig på att prata med människor om den process jag genomgår så har detta känts som ett fint och tryggt sällskap, att så sakteliga börja släppa lite på och kanske framför allt släppa in andra till allt det som vi alla bär med oss och kämpar med på insidan.

Maria Aronsson

Min bror Mikael

På väg hem från jobbet en onsdagsmorgon i november 2017 förändrades plötsligt allt. Musiken tystnar, det är pappa som ringer.

Pappa: Har du lyssnat på radion?

Jag: Nej, jag har lyssnat på musik. Hur så?

Pappa: De nämnde en sak på nyheterna.

Jag: Jaha, vadå?

Pappa: Vet inte om det är lämpligt att ta det när du kör?

Jag: Snälla pappa jag är supertrött, jag orkar inte det här. Vad vill du?

Pappa: Mamma ringde och sade att polisen varit hos henne... Din bror är död - Mördad!

Jag: Va?!

Pappa: De har pratat om att det varit avspärrat på Sjöstad i Karlstad. Det har gått på nyheterna hela morgonen.

Jag: Hur kan de vara säkra på att det är Micke?

Pappa: Han ska vara identifierad.

Ärligt talat vet jag inte hur jag tog mig hem denna morgon, men på något vis gjorde jag det.

Jag ringer mina chefer, jag får genast ledigt från båda jobben. Jag fixar också så att pappa får åka hem från jobbet. Allt bara snurrar.

Det kan inte vara sant, inte min bror. Varför?

Jag söker mer information på olika nyhetsajter på nätet. Jag skickar sms till några vänner, och jag får tipset att kolla Flashback – men att vara skeptisk och tänka på att folk också skriver mycket skit där.

Trots att jag är trött och sliten, efter att ha jobbat mycket extra sista månaden, kan jag inte somna. Människor jag bara är ytligt bekant med börjar höra av sig – via sms, Messenger, you-name-it. ”Vad har hänt? Är det sant?”

Jag ger upp på sovandet och åker tillbaka in till stan, där pappa bor. Vi kramas och gråter om vart annat. Det går liksom inte att ta in, det kan inte vara sant. Det får inte vara sant! Jag ringer till mamma.

Jag: Vet lillsyrran något?

Mamma: Jag har inte sagt något.

Jag: Vi måste ju berätta att Micke är död!

Mamma: Orkar du ta det?

Jag: Vad ska jag säga, att han är död eller mördad?

Mamma: Jag vet inte ...

Jag: Då säger jag att han är död, och frågar hon inget mer så säger jag inget mer. Men om hon frågar kan jag inte ljuga.

Mamma: Det blir bra.

Jag ringer min lillasyster och berättar att Micke är död. Trots att jag försöker, kan jag inte göra det utan att gråten stockar sig i halsen. Min lillasyster har vad man brukar kalla en funktionsvariation och reagerar inte alltid som alla andra.

Hon: Är mamma ledsen? Är pappa ledsen?

Jag: Ja, båda två.

Hon: Det är synd om mamma, pappa och dig.

Jag: Det är synd om dig också.

Efter första dagens kaos följer veckor av nya märkliga upplevelser. För att ens förstå delar av det måste man veta att både jag och Micke är adopterade av pappa. Men det visar sig av någon outgrundlig anledning att pappas adoption av Micke inte finns registrerad hos Skatteverket. Det ironiska i detta är att Mickes biologiska pappa dog när jag var tonåring, och då visste alla myndigheter att Micke var adopterad.

Förklara det den som kan?

”Trots att man i domstol anses vara anhörig har försäkringsbolagen egna regler.”

Medias bevakning av det så kallade ”HA-mordet” är inledningsvis daglig och rikstäckande. Journalister ringer till både mina syskonbarn och mamma; de vill ha ett uttalande från de anhöriga. Det enda som är bra med att adoptionsdokumentet gällande Micke inte finns registrerat, är att både pappa och jag blir lämnade i fred från distanslösa journalisters enträgna ringande.

Vilken tur att min lillasyster, tack vare sin funktionsvariation, inte är adopterad utan ”bara” vårt syskon genom att ha varit fosterbarn i vår familj, på det viset får även hon vara i fred.

Att jobba som tidningsbud efter mordet är en mar-

Foto: Lukas Styrman

dröm. Varje morgon möts jag på jobbet av rubriker och nya spekulationer runt mordet. Jag tvingas ta en elektronisk prenumeration för att hemma, i lugn och ro, kunna läsa utan att mina kollegor ska se hur jag dagligen bryter ihop. Detta trots att jag som tidningsbud har tillgång till att läsa både riks- och lokaltidningar.

Även om myndigheterna inte ser pappa och mig som juridiska anhöriga funkar familjen. Annons fixas och begravning planeras. Begravningsbyrån tar emot oss och leder oss igenom denna svåra upplevelse på ett fint och empatiskt sätt. Detsamma gäller vår kontakt med polis, präst, kantor och sångerska. Då obduktion och annat tar tid blir begravningen inte av förrän fredagen den 12 januari 2018.

Polisen finns på plats under begravningen, både i och utanför kyrkan, vilket känns bra för oss anhöriga. Egentligen kan jag fortfarande inte fatta att det är min bror – min stora, starka, snälla, trygga storebror, som ligger i den där kistan. Ett stort TACK till polis, begravningsbyrå, präst, kantor och sångerska, som alla bidrog till att ceremonin blev ett fint avsked!

Kort tid efter begravning finner Värmlands Tingsrätt adoptionsdokumentet som styrker det familjen hela tiden sagt, och det innebär att även pappa och jag blir målsäganden. Det innebär också att journalisterna nu börjar ringa även oss.

Efter mordet på Micke kommer en tid då familjen tvingas uppleva mycket nytt, och lära oss en del nya ord och vad de faktiskt innebär.

De anklagade för mordet på min bror friades först av Värmlands Tingsrätt, men dömdes i nästa instans till fängelse på livstid, av Hovrätten för västra Sverige. Livstid innebär att de kommer att sitta i fängelse i

minst 12 år. (Den tid de har suttit häktade räknas av från den tid de ska avtjäna.)

12 år, det är allt ett kort liv det!

När de har avtjänat 10 år av sitt straff har de rätt att ansöka om att få sin livstidsdom omvandlad till ett tidsbestämt straff, dock minst 18 år, av vilka två tredjedelar ska avtjänas i fängelse. Det är dock inte säkert att de får sin dom tidsbestämd, men de kan försöka igen en gång per år, från det att 10 år avtjänats.

I domen från hovrätten framgår det också att de dömda ska betala ut ettskadestånd för sveda och värk på 60 000 kronor till var och en av oss målsäganden. 60 000 kronor mot ett människoliv – ja, det är vad HD har beslutat i de domar som är prejudicerande för sådana här situationer* (se faktarutan).

I samband med årsskiftet 2018 höjdes summan från tidigare 50 000 kronor till nuvarande 60 000 kronor.

Skadeståndet är inget som betalas ut automatiskt, utan som målsägande måste man själv ansöka om det, först och främst genom ett krav på de dömda via

Kronofogden. Man ska också ringa runt till sina försäkringsbolag och se om man har rätt till försäkringsersättning från något av dem.

Tydligen gillar jag försäkringar, för jag fick ringa många samtal och varje gång möttes jag av samma frågande röst. Ingen hade hört talas om något sådant. ”Vi ber att få återkomma.”

Övriga i familjen fick liknande reaktioner när de ringde till sina försäkringsbolag. Till slut kom ett besked från försäkringsbolaget: Som syskon räknas man inte som tillräckligt nära anhörig – såvida man inte bor tillsammans – för att vara berättigad till denna ersättning.

Vision & mål

Vision 2025

Genom god informationsspridning verkar RAV för att stärka anhörigas stöd i samhället samt hjälpa människor i sorg.

Mål

Påverka politiker och berörda myndigheter samt kommuner om anhörigas negativa situation i samhället.

- Indikator: Besöka samtliga riksdagspartier, över fyra procent, vartannat år.
- Indikator: Besöka myndigheter och kommuner löpande per år.

Skapa opinion i samhället.

- Indikator: Öka antal följare med 500 st per år på Facebook.
- Indikator: Öka antalet följare med 100 st per år på Instagram.

Anordna träffar för anhöriga.

- Indikator: Tre anhörigträffar per år i Göteborg, Stockholm, Örebro, Västerås och Gävle.
- Indikator: Två anhörigträffar per år i Hudiksvall och Umeå
- Indikator: En anhörighelg per år, plats bestäms per år
- Indikator: 2020 – Två träffar vårtermin + en träff hösttermin samt en anhörighelg hösttermin
- Indikator: 2021/2022 – En träff och en helg vårtermin + en träff och en helg hösttermin

Öka antal medlemmar i RAV.

- Indikator: Antal anhöriga medlemmar ökar med 15 personer per år.
- Indikator: Antal stödmedlemmar ökar med 20 personer per år.

Verksamhetsplan 2019-2020

- Medverka till att vara förmånstagare i Världens chans.
- Upprätthålla 90-konto.
- Medverka i Brottsoffermyndighetens brottsofferveckor.
- Driva arbete med Nordisk samverkan med Finland och Norge (Danmark ligger vilande).
- Utveckla volontärarbetet med fler volontärer och utbildningar till samtliga inom kris- och traumahantering

Så trots att man i domstol anses vara anhörig har försäkringsbolagen egna regler.

I samband med att de morddömda häktades gjordes ett beslut av två motorcyklar, detta för att medel till ett eventuellt skadestånd skulle säkras. Den ena mc:n stod skriven på en av de dömda. Den andra stod skriven på den andre dömdes sambo. Mc nummer två blev senare en egen rättstvist gällande ägandefrågan, då det även fanns andra krav från Kronofogden på honom.

Båda de numera morddömda vitsordade skadestånden i både Tingsrätt och Hovrätt. Då de anklagade friades i tingsrätten hävdades beslagen av motorcyklarna, så en av dem fick tillbaka sin mc. Denna lyckas han sedan – innan domen från Hovrätten vunnit laga kraft – hinna göra sig av med, så där finns inga medel för Kronofogden att driva in. Den andre anklagade fanns det redan krav på från Kronofogden, så ägandefrågan för denna mc blev en egen rättegång. I oktober 2019 fick vi beskedet att det inte heller här fanns några utmätbara tillgångar.

Brottsoffermyndigheten blev därmed vår sista utväg. Den 11 november 2019 fick vi beskedet att vi nekats ersättning från brottsoffermyndigheten då den anhörige (i vårt fall Micke) har befunnit sig i en riskfylld/kriminell miljö.

Så trots att skadestånden är för de anhörigas sveda och värk får brottsoffermyndigheten neka oss ersättning – guilty by association.

Detta beslut baserar de på 12 § Brottskadelagen (2014:322)** (se faktarutan).

Hur denna lag i sig inte är ett brott mot Artikel 7*** (se faktarutan) i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är för mig obegripligt!?

Domstolen, som istatens namnskadöma i olikatvister,

beslutar om skadestånd – ändå kan den statliga brottsoffermyndigheten neka till att följa detta beslut. Brottsoffermyndighetens beslut ska inte kunna överklagas. Då ä te å gäre skillna på folk å folk, som vi skulle ha sagt här i Värmland.

I Sverige är målsägandebiträdets uppdrag avklarat så snart domstolens dom har fallit. Ja, det vill säga, om man nu har rätt till ett målsägandebitråde.

I Norge har man som brottsoffer kvar stödet av sitt målsägandebitråde tills skadestånden är utbetalda. Det är heller inte målsägandes uppdrag att kräva in skadestånden, utan staten går där in och täcker den kostnaden åt målsäganden. Sedan är det statens jobb att kräva in motsvarande summa från de dömda.

”Dä ä te å gäre skillna på folk å folk, som vi skulle ha sagt här i Värmland.”

Här borde Sverige verkligen titta västerut och inspireras till ett mer humant förhållningssätt gentemot de drabbade.

Jag skulle hellre betala 60 000 kronor till staten för att få honom tillbaka, men så funkade det ju inte.

Tisdagen den 12 november ser jag att mamma skrivit i familjens messengergrupp att TV-programmet Brottsjournalen ska ta upp vårt ”fall” i kommande veckas program. Som anhöriga har vi inte fått veta något i förväg utan mamma fick reda på det då trailern för programmet visades.

* HD har i sin praxis godtagit att ersättning för sveda och värk bestäms schablonmässigt med utgångspunkt i angivna hjälptabeller. (Se bland annat rättsfallen NJA 1972 s 81, NJA 1991 s 766, NJA 1992 s 740, NJA 1993 s 68, NJA 1993 s 41, NJA 1996 s 509, NJA 2005 s 919 och HD:s beslut den 24 november 2017, i mål T 4435-16.)

** 12 § Brottskadelagen (2014:322) ”Brottskadeersättning får jämkas om det är skäligt med hänsyn till att den skadelidande eller, om skadan har lett till döden, den avlidne genom sitt uppträdande i samband med brottet eller på annat liknande sätt uppsåtligt eller av oaksamhet har ökat skaderisken. Brottskadeersättning för sakskada eller förmögenhetsskada får även jämkas om det är skäligt med hänsyn till att den skadelidande genom att inte vidta sed-

vanliga försiktighetsåtgärder uppsåtligt eller av oaksamhet har ökat skaderisken.”

*** Artikel 7 ”Alla är lika inför lagen och är berättigade till samma skydd av lagen utan diskriminering av något slag. Alla är berättigade till samma skydd mot alla former av diskriminering som strider mot denna förklaring och mot varje anstiftan till sådan diskriminering”

GDPR, för kännedom till alla medlemmar

Du har säkert hört talas om GDPR åtskilliga gånger vid det här laget. GDPR står för General Data Protection Regulation och är en ny dataskyddslag som började gälla inom EU den 25 maj 2018. GDPR ersätter den svenska personuppgiftslagen (PUL).

Din personliga integritet och vår hantering av medlemmarnas personuppgifter är viktig för oss. För att du som medlem ska känna dig trygg med hur RAV behandlar dina uppgifter har vi sett över vårt medlemsregister och använder oss av en molnbaserad tjänst hos Visma som följer GDPR.

För våra medlemmar i RAV innebär förordningen att vi ska redovisa vilka personuppgifter vi har, hur vi hanterar dem och vad vi använder dem till

Vi har följande personuppgifter i vårt medlemsregister:

- Namn
- Adress
- Telefonnummer
- Mailadress
- Uppgifter om du är anhörig, stödmedlem eller sponsor

Vi använder dessa personuppgifter för att kunna göra följande:

- Avisera medlemsavgift
- Redovisa medlemsantal vid ansökningar av medel till organisationen
- Inhämta medlemmarnas synpunkter på verksamheten genom enkäter
- Vi gör utskick med bland annat inbjudan till aktiviteter, informationsblad och medlems-tidning

När du ansökte om medlemskap i RAV lämnade du själv dina personuppgifter. Vi betraktar detta som ditt medgivande till att vi hanterar dina personuppgifter på detta sätt.

Om du väljer att avsluta ditt medlemskap tas dina personuppgifter bort automatiskt. Du måste dock meddela oss att du vill avsluta ditt medlemskap.

Tänk också på att meddela oss dina uppgifter om du byter adress eller telefonnummer så att vi alltid har korrekta uppgifter till dig. Då undviker du också att missa viktig information från oss.

Om du har funderingar kontaktar du språkrör Ewa-Britt Gabrielsen på telefon 070-534 18 82 eller maila till rav1996@live.se.

Från polis till ledamot i RAV:s styrelse

Magnus Ljung är den enda i RAV:s styrelse som inte själv drabbats av att ha förlorat en anhörig genom ett brott. Han har istället helt andra erfarenheter. Under 25 år som polis såg han hur anhörigas liv påverkades – och förundrades över hur lite samhället stöttade dem.

Vi ringer upp Magnus Ljung på telefon och får sedan ta del av vad han har att säga kring rättsfrågor och sitt engagemang i RAV:s organisation. Han har en lång och intressant karriär bakom sig och när han började polishögskolan i början av 1990-talet var det viljan att göra skillnad som var drivkraften. Ljung har bland annat jobbat i olika insatsgrupper och också utomlands för FN.

– Jag började jobba med brottsoffer och personskydd och insåg att jag kunde för lite och kom då i kontakt med Ewa-Britt Gabrielsen och RAV. Vid utredningen av mordet på Öster i Gävle blev jag ansvarig för att ta hand om efterlevande och fick mycket stöttning av Ewa-Britt.

Det ledde till att han fick frågan om att bli ledamot i RAV:s styrelse och det har han varit i några år nu. Han slutade som polis 2015 och har sedan jobbat med ensamkommande flyktingar i Sandviken och som samordnare för hedersrelaterat våld och våldsbejakande extremism inom Gävle kommun. Nu föreläser han i eget företag och blev i år invald som andra språkrör i RAV vid sidan av Ewa-Britt Gabrielsen.

– Jag märkte att det här med anhöriga var en eftersatt del som jag gärna vill jobba med. Jag har lärt mig mycket både personligt och yrkesmässigt av arbetet inom RAV, säger Magnus Ljung.

Vi frågar Magnus, hur han vill att brottsofferfrågorna och RAV ska förändras i framtiden.

– Det är en jättefråga i mångt och mycket. Det absolut viktigaste måste ändå vara att man ser de anhöriga. Man förstår det trauma en våldsdöd inom en familj innebär. Det är det som man inom myndigheter och det civila måste se så fort som möjligt.

Magnus Ljung berättar att RAV bland annat har ett förslag om en krissamordnare i kommunen som ska hjälpa anhöriga med praktiska saker som kan vara svåra att hantera under djup sorg.

Vi tackar Magnus för ett givande samtal och att vi nu vet lite mer om hur saker och ting ligger till kring brottsofferfrågor och om RAV:s organisation.

Fabian Jäderberg, Carl Wallberg

Hela styrelsen presenteras på nästa sida...

Foto: Jonathan Escobar

Här är styrelsen för RAV

Ewa-Britt Gabrielsen
Ledamot och språkrör,
Gävle

Jag är mamma till Marcus som sparkades ihjäl på Kungsgatan 4 i Stockholm den 5 maj 2005.

Marcus avled den 7 maj av de massiva sparkar han fått i bakhuvudet. Han var vårt enda barn och skulle ha fyllt 30 år i september, samma år han blev våldsdödad av tre unga gärningsmän. På en enda sekund förändrades vårt liv för alltid, för att aldrig mer bli sig likt.

Marcus hade ett ordspråk "Lägg energin på bra saker och tänk positivt" det har vi försökt göra för att hedra Marcus.

Marcus pappa och jag blev invalda i RAV:s styrelse i maj 2009. Men tyvärr avled min man i november samma år. En ytterligare stor tragedi i mitt liv, att även förlora min älskade livskamrat Oddvar.

Även om det är det mest tragiska man kan råka ut för, att förlora en anhörig genom att någon annan valt att släcka deras liv, så är det i RAV jag hittar min energi.

Att möta människor i samma situation och att stötta varandra är en viktig uppgift och här hittar jag kraft och mod. Vi försöker påverka samhällsinsatser och förbättra brottsofferstödet, som är under all kritik. Jag är övertygad om att vi kan förändra det till det bättre, "tillsammans är vi starka".

Roland Jangestig
Ledamot och kassör,
Arboga

Jag är gift, trebarnspappa och morfar. Min äldsta dotter Emma och hennes barn, mina barnbarn, blev attackerade i sitt hem i Arboga 2008. Barnen Maximilian och Saga överlevde inte överfallet men Emma klarade sig nästan helt utan men.

Mitt engagemang i RAV är för att kunna hjälpa och stötta andra anhöriga som har hamnat i en liknande situation där samhället inte ger tillräckligt stöd. Jag vet tyvärr av egen erfarenhet att man står väldigt ensam när det värsta händer.

Jag vill med min medkänsla och erfarenhet ge stöd och hjälp till andra drabbade. Samtidigt vill jag bidra till att påverka politiker för att skapa ett bättre klimat för våldsdrabbade och deras anhöriga.

Carina Molin
Ledamot och språkrör,
Stockholm

Min älskade son Valter knivmördades drygt en månad efter sin 20-årsdag i juni 2014.

Mördaren dömdes till två års fängelse. Det var en chock och tragedi ingen människa kan föreställa sig. Jag ville inte vakna, inte genomlida en dag till, det gjorde så ont att vakna. Nu lever jag och Valters två syskon med ett stort tomt hål i hjärtat som aldrig kommer att kunna fyllas.

Vi saknar honom så evinnerligt mycket, varje dag. Samhällets stöd har varit obefintligt och rättssystemet fungerar enligt mig som ett stort skämt. Jag kände så småningom att jag måste få upprättelse och kämpa för att förändra den undermåliga hanteringen av anhöriga till våldsdödade. Jag gick med i RAV:s styrelse 2015 och är nu språkrör. Här har jag funnit människor som förstår och delar den fruktansvärda sorg och smärta man lever med när man förlorat sitt barn i det meningslösa våldet. Tillsammans hjälper och stöttar vi varandra.

Caroline Gustafsson
Ledamot, Stockholm

Våren 2014 förändrades mitt liv fullständigt. Jag var då mitt uppe i mitt sista läsår på Universitetet.

Min lillebror Michael blev skjuten och så svårt skadad att han några dagar senare dödförklarades. Familjen blev helt plötsligt anhöriga till en våldsdödad människa. Att som storasyster kastas in i helvetet förändrade mycket. Universitetet hade ingen som helst förståelse för situationen när väl alla rättegångsdagar startade. Fick välja mellan att hoppa av kurserna eller bli underkänd. Jag trängde undan mina känslor för att ge min familj stöd, och framför allt min mamma och lillebror som då var 11 år. Att se så mycket sorg och livsförändringar var oerhört smärtsamt samtidigt som jag själv mår, och fortfarande mår, så dåligt.

Jag gick med i styrelsen 2018 med förhoppning att om än lite, kunna bidra med erfarenheter. Dels som dotter till en traumatiserad och chockad mamma och dels som syster till en våldsdödad bror. Att finnas som stöd åt andra i liknande situationer.

Susanne Klatzkow
Ledamot, Stockholm

Jag är dotter till guldsmeden som rånmördades den 27 mars 2013 i Stockholm.

År 2015 kom jag i kontakt med RAV och ett år senare gick jag med i styrelsen. Det var först här som jag började bearbeta livet efter min pappas död. Det är en resa som alltid kommer att fortgå, men som med tiden innehåller mindre ilska och en hanterbar sorg. I RAV har jag hittat människor som förstår mig samt ger mig stöd och acceptans för mina känslor.

Jag drivs av engagemanget att hjälpa andra anhöriga till våldsdödade men också av att få vara delaktig i RAV:s viktiga arbete med att förändra och förbättra samhällets stora brister gällande anhöriga till våldsdödade. För mig är det viktigt att få politiker att engagera sig i dessa brister och arbeta för förbättringar.

Annelie Gustafsson
Suppleant, Stockholm

Min älskade son Michael blev skjuten 2014 med kulor som inte var avsedda att träffa honom. Han förklarades hjärndöd några dagar senare och respiratorn stängdes då av. Han blev 23 år gammal.

Jag åkte rakt ner i avgrunden och famlade efter kraften att orka ta mig upp till kanten för att själv kunna överleva, timme för timme. Resan dit har varit lång, en kamp som fortgår och kommer att fortgå resten av mitt liv. Mitt arbete som ekonomichef för flera företag, min familj, min yngsta son och hans aktiva idrottande är min räddning.

Samhället svek mig och familjen, vänner försvann av rädsla och inget mer blev sig likt. Förtvivlan och mörkret är en kamp varje dag med allt vad det innebär att ordna med efter att en kär anhörig brutalt mördas.

Jag vill med min negativa erfarenhet i efterlivet som anhörig till våldsdödad vara med och påverka framtiden för de anhöriga som kommer att hamna i samma traumatiska situation som jag och övriga i RAV hamnat i. Inom RAV har jag funnit nya sorgevänner som orkar höra min förtvivlan om och om igen. Människor som förstår och känner min sorg.

Styrelsen

RAV:s styrelse söker volontärer som vill vara med och förändra den undermåliga hantering som sker av anhöriga till våldsdödade människor. Det är en kategori brottsutsatta människor som varit med om det värsta som kan hända och som samhället lämnar till sitt öde. Vill du bidra med ideellt arbete och vara styrelsen behjälplig i diverse arbetsuppgifter, hör då av dig till: rav1996@live.se.

Medlemmar

Medlemsavgifter 2020:

- Stödmedlem / Familj / Hushåll 300 kr/år
- Anhörig medlem / Familj / Hushåll 300 kr/år
- Swish till nummer: 123-464 04 39
- Plusgirokonto: 177 84 32-3
- Organisationsnummer: 857209-4129

Vid medlemsinbetalning via internet och swish var god och fyll i ditt namn, telefonnummer eller e-postadress.

Vi ser gärna att du samtidigt med din inbetalning skickar ett mail till rav1996@live.se med din fullständiga adress, namn på familjemedlemmar, e-postadress och telefonnummer så vi kan kontakta dig.

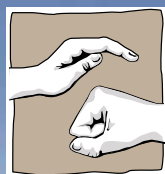
Gåva

Vill du stödja oss med ett bidrag, märk inbetalningen med GÅVA och gärna en e-postadress.

- Plusgirokonto: 90 0654-5
- Swish till nummer: 123-900 65 45

Kalendarium 2020

1 feb	Kris- och traumautbildning 3 (för styrelsen/volontärer), föreläsare: psykolog och präst Katarina Tingström
16 feb	Anhörigräff
21 feb	Brottsofferdagen
29 mar	Årsmöte, föreläsare: Björn Ranelid
19 apr	Anhörigräff
25-27 sep	Anhörighelgen
25 okt	Anhörigräff
7-8 nov	Verksamhetsplanering / Nordisk samverkan

RAV

Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade

Webbida: www.rav.se

Följ oss gärna på

Facebook: [@ravriksorganisationen](https://www.facebook.com/ravriksorganisationen)

Instagram: [#ravriksorganisationen](https://www.instagram.com/ravriksorganisationen)

